

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Trei vorbiri parlamentare.

Sibiu, 6 Decemvrie n.

Trei vorbiri însemnate și de interes pentru noi, Românii din statul acesta, s'au rostit în cursul săptămânii trecute în dieta țării: ale deputaților naționaliști români Dr. Mihali și Dr. Vaida, apoi a ministrului-president Lukács. Cei dintâi au atins în vorbirile lor, ascultate în liniște, mai multe chestii, cari preocupă opiniunea publică română, au înșirat mai multe dureri de ale poporului nostru, cerând dela guvern vindecarea lor, — iar cel din urmă a arătat care e părerea și intențiunea guvernului față de aceste tânguiri.

Spațiul îngust al foii noastre nu ne permite să dăm în întregime toate aceste trei vorbiri, și astfel le vom schița numai pe scurt cuprinsul. Domnul Dr. Teodor Mihali a condamnat întâi stările de lucruri din parlamentul țării, în care opoziția maghiară nu poate se între, fiind oprită de poliție și miliție, și a îndemnat guvernul și majoritatea parlamentară, să restabilească viața constituțională și se introducă earăși stări normale în parlament. A somat apoi guvernul, se urmeze o politică mai dreaptă față de naționalitățile nemaghiare, scoțând învățăturile necesare din evenimintele din Balcani. Pentru că așa cum e astăzi, nu e bine. Incepând de sus, din parlament, până jos la reprezentanța comunală a celui mai mic sat, drepturile popoarelor nemaghiare nu sunt respectate. Iar în privința culturală ele nu numai că nu primesc nici un ajutor dela guvern, dar întimpină și pedeci, când din propriile lor puteri fac câte ceva pe teren cultural. Tot așa se întâmplă apoi și pe terenul economic.

Oratorul vorbește și despre legea de naționalități, în care se cuprind și pentru popoarele nemaghiare unele drepturi, dar care nu e apli-

cată până astăzi. Acestea sunt totatătea motive grave, cari fac, spune oratorul, ca popoarele nemaghiare se nu aibă încredere în guvern. Dar oricât de mult se fie negleze, intereselor particulare, când va fi vorba de dinastie și de țară, *popoarele nemaghiare vor avea earăși ca în trecut mai mult în vedere interesele țării decât ale lor proprii ori ale fraților lor.*

Arată apoi oratorul cum ideea națională a cucerit terenul în Balcani, unde noua formațiune se face acum pe base naționale, și crede, că ar fi de datorința celor ce știu se dee sfaturi altora, ca se insiste și se silească guvernele țărilor cu mai multe popoare, cum e și țara noastră, se inaugureze o politică, care se facă, ca toate popoarele să se simtă bine în patria lor, căci atunci vor putea conta sigur la sprijinul lor în vreme de primejdie.

Românii au luat cu plăcere la cunoștință faptul, spune oratorul, că raporturile dintre monarhia noastră și România sunt bune, dar ei cred, că aceste raporturi bune numai atunci vor fi durabile, dacă le susține și opiniunea publică, care n'ar trebui să fie provocată, în felul cum au făcut-o acești bărbați mari politici maghiari, cari nu de mult au fost la guvern.

Oratorul cere dela guvern să grijească de o funcționare normală și regulată a parlamentului, ceea ce se poate face numai prin introducerea votului universal, egal, direct și secret la alegeri, și regretă, că legea nouă electorală n'a fost prezentată încă dietei, pentru că stările anormale de astăzi numai prin o lege bună și dreaptă electorală se pot sana. Deputații naționaliști sunt de convingerea, că parlamentul, în actuala sa formațiune, nu reprezintă opinia publică a țării, și nu e îndreptățit să pună sarcini asupra țării, de aceea nu votează budgetul.

*

Pe când vorbirea domnului Dr. Mihali a fost ținută în generalități, celalalt deputat naționalist român, Dr. Alexandru Vaida-Voevod a intrat în amănunte și a înșirat gravamine concrete, neindreptățiri și nemulțumiri bine cunoscute.

A vorbit întâi despre încercările de a se lega pace între Maghiari și naționalități, și a întrebat, că cu cine se lege pace naționalitățile? Cu opoziția maghiară, care ca ieri forma majoritatea guvernamentală în parlament? Dar atunci și reprezentanții naționalităților ar fi ajuns să fie dați afară din parlament, ca opoziția maghiară! Se lege pace cu partidul dela putere? Dar cine poate garanta, că partidul acesta va mai exista mâne ori poimâne?

A arătat apoi cât de păgubitoare pentru popoarele nemaghiare, pentru înaintarea culturală a lor, e legea școlară a lui Apponyi, și citează cuvintele, cu cari a condamnat însuși contele Tisza István această lege, pentru a cărei abrogare însă guvernul nu a făcut încă nimica. Ba nici nefericita ordonanță a lui Apponyi în chestia catehizării nu a revocat-o.

Vorbește despre lovitură dată Românilor gr.-cat. prin înființarea episcopiei gr.-cat. maghiare din Hajdudorog, spunând, că până acuma Români gr.-cat. aveau iluzia și credința, că Roma e un razim al conștiinței lor naționale, că Roma va fi totdeauna sprijinitorul culturii lor naționale, — dar s'au înșelat, și astăzi au cu o iluzie mai puțin!

Se plânge, că preoții cari și-au apărât biserica, au fost persecutați, au fost dați în judecată și osândiți, — și spune apoi, că un creștin bun a ridicat o cruce pe hotarul comunei Sanislău, dar primpretorul l-a pedepsit cu 80 coroane, fiindcă nu a cerut permisiune dela el, și totodată i-a dat ordin, să depărteze de pe cruce inscripția românească, căci în caz contrar va fi răsad pe cale oficială.

O altă plângere a Românilor e faptul, că de mult se intenționează înființarea unui fond de pensiuine pe seama gazetarilor români, dar guvernul nu vrea să dea aprobare statutelor. Guvernul nu a permis nici colectarea de bani pentru episcopia ce e de înființat în Timișoara, pentru credincioșii bisericii gr. ort. române, și nici adunarea de bani pentru un palat cultural român în Timișoara.

Vorbește apoi despre felul cum cumpără statul moșii și le imparte, sub condiții ușoare, numai Maghiarilor, deși ele sunt cumpărate pe banii tuturor, și despre nerespectarea drepturilor grănițerilor nășăudeni cu privire la administrarea averii lor, tot lucruri, cari înșiră și provoacă nemulțămiri și iritație. Dar nu e bine că se toarnă venin în sufletele oamenilor, în aceste momente în cari trebuie se dovedim o insuflețire solidară!

Arată în urmă, că în budgetul de două miliarde nu e trecută nici o sumă pentru cultura română și pentru a celorlalte popoare, și constată, că Maghiarii sunt avisați la sprijinul celorlalte popoare din patrie, de aceea ar trebui se creeze astfel de formațiuni politice, ca să fie asigurată și pe seama celorlalți libera dezvoltare națională.

Protestează în contra acusei, că Români de aici și din regat ar face iredentism, ceea ce e curată calomnie, spulberată prin faptul, că România e cea mai bună prietină a monarhiei noastre; și vorbind despre întâmplările din Balcani și popoarele de acolo, închee cu cuvintele:

„Nădăjduim, că se va găsi în această monarhie un bărbat, care să înțeleagă importanța istorică a momentului, și rupând cu trecutul, va crea un viitor nou și mai frumos, prin ce se va da posibilitate tuturor națiunilor monarhiei, ca umăr la umăr să susțină acest vechiu și glorios imperiu habsburgic, în bună

FOIȘOARĂ.

Spice din istoria noastră bisericească.

De Dr. Ioan Lupăș.

(Urmare).

Popa Ioan Avramovici din Aciliu a ținut în diferite sate adunări (soboare) și îndemna poporul să rămână statornic în credința strămoșească. Băgând de samă, că cărmuirea a pus oameni să-l prindă, el și-a părăsit preoteasa și familia, a plecat de acasă și nu s'a oprit până la curtea țaravnei din Rusia. Și fiind, că aceasta este de aceeași credință cu poporul nostru, a rugat-o să se miostivească a stării pe lângă curtea din Viena, să li se dea și Românilor ortodocși un episcop de al lor. Rugăminte de partea aceasta i s'a mai făcut țaravnei și din partea altor Români ardeleni, până când ea s'a înduplecat a stării, prin omul său, ambasadorul Pretlach, pe lângă curtea din Viena, să facă dreptate Românilor ardeleni și să li dea un episcop ortodox.

Curtea din Viena a trimis pe generalul Adolf Buccow în Ardeal (1761) să facă niște Români din părțile acestea i-au dat o

plânsoare, în care se tânguiau astfel: „de 17 ani acum îndurăm din pricina legii noastre și suferim prigoniiri dela fruntașii țării, împotriva porunci dela crăiasa (Maria Teresia). Noi nu ocărăm unirea, nici o surpăm, ci numai nu o vom, preoții uniți să o ție în numele lui Dumnezeu”; apoi cer să li se dea un episcop cu binecuvântarea mitropolitului din Carloviț și cu știrea tuturor magnaților ardeleni, să elibereze din închisoarea dela Kufstein pe Oprea Miclăuș din Săliște, pe popa Măcenic din Sibiu, pe popa Ioan din Galeș și pe popa Ioan din Sadu, trimiși la crăiasa pentru credință, căci ei n'au nici o vină, deoarece poporul întreg i-a trimis pentru apărarea credinței. Mai de parte se roagă, să fie scutiți preoții de dare ca și preoții Sașilor și mulți alții, „căci popii noștri se roagă lui Dumnezeu pentru milostiva Crăiasă și nu vom ruga și noi în veci”. Șofronie temându-se să nu i se întâmple vre-o primejdie din partea lui Buccow a părăsit Ardealul și s'a așezat în Țara Românească la Argeș, de unde și mai târziu trimetea poporului scrisori și-l îndemna „să stea la olaltă și să alunge unirea și iobăgia din țară”.

În sfârșit cu ei, văzând că n'are încăruțit cer, s'a îndurat și li-a dat ca administrator al bisericii ortodoxe române pe Dionisie Novacovici (1761—1767), ardelean pe lângă Buda, care venind în Ardeal era să se așeze dela biserica sfântului

Nicolae în Brașov, dar mai târziu s'a așezat la Sibiu unde și-a închiriat o casă, pentru care plătea 70 florini chirie pe an.

Acestuia i-au mai urmat alți doi Sarbi tot ca administratori episcopiei: Ioan Gheorghievici episcopul din Verșet (1763) și Șofronie Chirilovici episcopul din Buda (1770—1783). Iar la anul 1783 s'a îndurat Iosif II și a numit un episcop propriu pentru biserica ortodoxă română din Ardeal.

XI. Ghedeon Nichitici, Gherasim Adamovici.

La anul 1781 a dat Iosif II o poruncă foarte dreaptă, numită *edictul de toleranță*, adecă de îngăduință. Prin această poruncă spunea, că nu mai este iertat a asupra pe nime pentru credința lui și dădea poporului, de orice religie ar fi, dreptul să-și zidească biserica și școala în fiecare sat, unde sunt cel puțin 100 de familii la un loc, de aceeași religie. Totodată opria pe preoții catolici de a mai merge la credincioși de altă religie, fără a fi chemați.

Acest edict de toleranță al luminatului Iosif al II-lea a făcut mult bine pentru biserica noastră, ca și pentru alte biserici, cari nu erau catolice. Preoții mai luminați din vremea aceea au și înțeles bunătatea lui Iosif II. și s'au silit a-i aduce mulțămite.

Astfel protopopul săliștean Moise Moga scrie în „protocolul poruncilor”, următoarele:

Stihuri de laudă și de mulțumire
Lui Iosif împărat cu bună fericire
De aceasta Româniilor mulțumesc
Și pe Iosif, împăratul Românilor fericesc,
Căci el ca un îndurat s'a milostivit
Pe Români într'a sa voință i-a îngăduit
Biserici, preoți, dascăli a ridica îngăduște
De aceasta tot poporul foarte-i mulțumește...

Tot asemenea mult bine a făcut Iosif II pentru Români ortodocși numind ca episcop al lor pe Ghedeon Nichitici (1783—1788) care mai înainte a' fost arhimandrit la mănăstirea sârbească din Șisatovatz. Acesta și-a dat silință să facă rânduiala prin toate biserici, a umblat mai bine de un an din sat în sat, să vadă cum își implinesc preoții datorințele lor, cum poartă protocoalele botezaților, cununătorii și morților. Pe preoții, cari nu aveau protocoalele acestea în regulă, li pedepsia aspru „cu canon trupesesc” sau cu închisoare ori „li oprește dela patrafir”. Mulți preoți, cari nu au protocoale, se scuză, că nu știu scrie ori că n'au avut de unde să-și cumpere hârtie. Văzând Nichitici, cât de puțină și de slabă era pe atunci pregătirea și învățătura preoților, a poruncit, ca celce vrea să fie preot, să învețe și să știe „celania, scrisoarea, cântarea, rânduiala bisericii și catehismul”...

înțelegere și iubire frățească, și că noi, cari totdeauna ne-am mândrit cu patriotismul nostru, și cari totdeauna am avut cea mai mare mândrie de a fi credincioși față de dinastie, nu vom fi siliți nici noi și nici popoarele noastre a ne schimba aceste simțăminte ale noastre, ci toate aceste popoare vor obține cel puțin astfel de drepturi naționale, ca și națiunile din Macedonia”.

Budgetul nu-l votează, pentru că nu are încredere în guvern.

In numărul viitor vom da răspunsul ministrului-president Lukács.

Din parlament. Luni s'a terminat în dietă discuția generală asupra budgetului, și s'a intrat în discuția pe articole, continuându-se și Marți. S'a votat budgetul protofelurilor mărunte și al internelor, și s'a început discuția asupra budgetului ministerului de comerț. Miercuri s'a întrerupt discuția asupra budgetului și s'a votat legea despre serviciile prestate armatei în vreme de război, legea despre cărăușii în cas de război, legea despre contingentul de recruți pe anul următor, și legea despre pensii. Joi, s'a continuat discuția asupra budgetului.

Armistițiul. Marți sara a fost subscris protocolul despre legarea armistițiului între Turcia și statele aliate balcanice. Condițiile sunt următoarele: Toate trupele rămân în pozițiile pe cari le-au avut în momentul legării armistițiului. Trupele din cetățile asediate nu primesc proviant nou. Trupele bulgare primesc proviantul pe Marea neagră, prin Adrianopol, și începere din ziua a zecea dela legarea armistițiului. În 13 Decembrie se încep negocierile de pace, în Londra. Grecia nu a subscris protocolul, și și-a rezervat dreptul de a negocia separat cu Turcia.

Declarațiile cancelarului german. În parlamentul german a făcut Luni cancelarul Bethmann-Hollweg niște declarațiuni foarte însemnate. A spus, că aceea ce cere monarhia noastră, cu privire la schimbările din Balcani, e *minimumul* programului fixat de tripla alianță. Albania trebuie să-și primească independența, și Serbia trebuie oprită să-și deschidă coridor până la mare. Chestia aceasta privește de altom numai pe Serbia și Austro-Ungaria, și ele o vor rezolva în cas de lipsă cu armele. Dacă însă se va amesteca și o altă putere (cancelarul s'a gândit la Rusia) atunci Germania se va alătura cu toată puterea ce o posedă la Austro-Ungaria și va lupta solidar și hotărât alături de ea, apărându-i interesele.

Clar și energic.

Cursuri pentru analfabeți.

Biroul „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român” a adresat următoarea circulară către direcțiile despartămintelor „Asociației”:

Domnule director! Vremurile grele în cari trăim ne impun o apropiere sinceră de popor, și gândul curat de a-l smulge cât mai curând din întinerul neștiinței și a-l ridica în rândul neamurilor culte,

Ghedeon Nichitici a murit în toamna anului 1788 în vârstă de 52 ani. E înmormântat în bis. din Rășinari.

După el a urmat Gherasim Adamovici (1789—1796) care a fost un om zelos și a luptat mult ca să câștige drepturi pe sama poporului și a bisericii noastre. La dieta din 1791 a înaintat episcopul Adamovici, împreună cu episcopul gr.-cat. Ioan Bob o lungă jalbă (rugare) în numele poporului nostru, cerând drepturi pentru el. Adevărat, că drepturile cerute nu s'au încuviințat, dar dieta aceea a adus totuși un articol de lege (60 din 1791) prin care i se dă bisericii noastre dreptul de a-și împlini slujbele sale fără nici o piedecă din partea nimănui (liberul exercițiu al cultului). În timpul lui Adamovici s'au tipărit cărți folositoare pentru biserica noastră și el avea bunul obicei că la sărbătorile mai mari trimitea poporului cuvinte de îmbărbătare și de povăț creștinească prin așa numitele cărți pastorale, pe cari preoții erau îndatorați a le citi în toate bisericile.

Gherasim Adamovici a murit la Florii în 1796 în vârstă de 64 ani și a fost înmormântat în biserică făcută de dansul în Sibiu, Strada lungă.

După moartea lui a rămas biserica noastră iarăși timp de 14 ani fără episcop. În acest timp întâlneam ca vicari pe Ioan Popovici dia Hondol și Nicolae Huțovici din Hunedoara,

conștile de menirea lor pe lume. Viitorul poporului nostru numai atunci va fi asigurat, când el va avea o puternică cultură națională, care îl va ajuta în lupta pentru existență alături de celelalte popoare.

Condiția primă a oricărei culturi conștie e cunoștința de carte, fără de care astăzi un popor nu-și mai poate îndruma soarta pe cărări mai bune. Scăderea cea mai mare a poporului nostru e tosmal lipsa cunoștinței de carte. Patem spune că analfabetismul e cauza la mai toate relele, de cari pătimește poporul nostru.

E timpul suprem ca toți cărturarii să se aștearnă pe muncă serioasă pentru a scăpa pe țărani de rușinea analfabetismului, care constituie o primejdie pentru însăși existența națională a poporului nostru.

În anii din urmă „Asociațiunea” și-a dat toată silința să organizeze cursuri de analfabeți. În multe părți ele au reușit și au dat rezultate îmbucurătoare. Pilda Asociațiunii a fost urmată și de Consistoarele din Sibiu și Blej. Nădăjduim că în curând și celelalte consistoare o vor sprijini în această străduință a ei.

Asociațiunea își ține de datorință a îndemna și în acest an toate despartămintele sale să reieze aranjarea cursurilor de analfabeți în toate comunele de pe teritoriul despartămintelor.

În ce privește organizarea acestor cursuri să servească de îndrumare următoarele:

1. Directorii despartămintelor să trimită această circulară domnilor preoți și învățători, invitându-i ca într-o Duminică sau sârbătoare, după terminarea slujbei, să aducă la cunoștința poporului înființarea cursului de analfabeți, explicându-le însemnătatea lui. În aceeași Duminică să înscrie pe toți țărani (bărbați și femei), cari doresc să urmeze cursul.

Propaganda pentru înscriere să urmeze și după aceea la toate ocaziile potrivite.

2. Cursurile vor dura de regulă din Noembrie până în Februarie. Cursurile se vor ținea în fiecare săptămână, în 3—4 zile, câte 2 ore, mai ales seara. În caz când numărul celor înscriși la curs ar fi prea mare, se vor împărți în grupuri (grupul femeilor și bărbaților, sau grupul tinerilor și bătrânilor). Cursurile se vor ține în școală sau în alt local potrivit. Cheltuielile de încălzit și luminat le va suportă comuna politică sau bisericosească, eventual se vor acoperi dintr'o colecție făcută între cei înscriși la curs.

3. Cursurile vor fi ținute de preot sau învățător. Se vor propune după metodele cunoscutе următoarele obiecte: 1) Cetele, 2) Scrierea și Socoteala,

Pentru Cetele, Asociațiunea, la cerere, împarte gratuit stătea Abecedare de I. Bota, câte are lipsă fiecare comună. Pentru acest scop trebuie să se cunoască numărul ascultătorilor și fiecare comună să ceară numai atâtea abecedare de câte are lipsă. Ar fi păcat ca abecedarele să se risipească fără nici un folos.

4. La sfârșitul anului se va face un examen, în fața directorului despartămintului, sau a unui membru al comitetului cercual, eventual a protopopului. Examenul va fi public și după terminarea lui se vor aranja și alte serbări (coruri, reprezentații teatrale, jocuri etc.). Cel cari au făcut progrese mai mari, vor fi distinși cu câte un premiu (de pildă un abonament

la „Biblioteca populară a Asociațiunii” sau la o foaie populară).

Pentru a răspândi întru câtva munca săvârșită, comitetul central a decis să împartă zece premii de câte 50 cor. între acei preoți și învățători, cari până la 1 Mai anul 1913 vor dovedi că au instruit în scris și citit mai mulți analfabeți în cursul iernii 1912/3

Pe lângă aceste premii, despartămintele sunt rugate să împartă și alte premii, fie din averea lor, fie din donațiunile bănelor și partecularilor.

Un mijloc foarte bun pentru a trazi între țărani neștiutori de carte interesul față de scris și citit sunt *șezătorile culturale*, care trebuie să se țina Duminică și în sărbători. La aceste șezători să se discute cu țărani chestiunile ce-i interesează pe ei, apoi preotul sau învățătorul să le povestească întâmplările mai însemnate cetele prin gazete, să le cetească din vre-o carte bună potrivită, să cetească chiar și câte un țaran priceput, iar tineretul să dealeme și să cânte diferite poezii și cântări.

Acste șezători dau viață scrisului și cititului, pe care le învață seice urmează cursurile de analfabeți. Poporul în cetul de scris trebuie dedată, ca cunoștințele lui de carte să le întrebuințeze în viața practică pentru trebuințele lui reale, căci altfel toată învățătura lui n'are nici o valoare.

Ca ocazia șezătorilor, cărturarii să explice țărănilor rostul Asociațiunii, și-i îndemne să se înscrie membri sūtători, arătându-le broșurile ce le primesc în schimbul taxei de 2 cor. și citindu-le din aceste broșuri.

Tot cu ocazia acestor șezători să se înființeze și *agenturi de ale Asociațiunii*.

Atregem atențiunea tuturor directorilor de despartămintele, a preoților și învățătorilor, că cursurile de analfabeți nu pot fi oprite de organele administrative ale statului, fiindcă, conform statutelor aprobate de Guvernul țării, Asociațiunea e îndreptățită a aranja asemenea cursuri, cari țințese promovarea culturii noastre. Dni Directorii ai despartămintelor, în raportul lor anual către comitetul central, să raporteze despre toate cursurile de analfabeți, cari s'au ținut pe teritoriul despartămintelor, chiar și când ele nu s'ar fi ținut în cadrele Asociațiunii.

Sibiu, 23 Noembrie 1912.

Andreiu Barseanu
prezident. Octavian C. Tăslăuanu
secretar.

Din România.

Daneff la București. Guvernul român a fost încunoscintat în mod oficial, că președintele camerei bulgare, Daneff, va sosi peste câteva zile la București, pentru a lua înțelegere cu guvernul român asupra modificării stărilor de lucruri din Balcani.

Meeting mare în București. Duminică s'a ținut un meeting impunător în București, (al doilea, căci primul se ținuse în Duminică premergătoare) în chestia evenimentelor din Balcani. Au luat parte delegați din toată țara. A domnit o însuflețire de necesor. S'a votat o moțiune, în care se spune, că poporul din capitala română și delegații din țara întregă se

învețe aci 6 luni, iar candidații de dascălie 6 săptămâni. Cel dintâi profesor la seminar a fost un bărbat foarte vrednic și învățat, Gheorghe Lazar, care însă neputându-se înțelege cu episcopul Vasilie Moga, a trecut în Țara Românească și a început să înființeze acolo școale românești. Prin aceasta și-a câștigat nume nemuritor. De aceea i-a scris un elev al lui pe piatra mormântului din Avrig aceste versuri frumoase:

«Precum Cristos pe Lazăr din morți a înviat,
Așa Tu România din somn ai deșteptat».

3. Vasilie Moga a adunat bani de pe la credincioși; cu banii acestia o cumpărat în Strada Cisnădiei o casă, care se numia „casa clerului”; aci era și seminarul.

La dieta ardeleană din 1837 a înaintat o rugare cerând drepturi pentru Românii din părțile săsești. Iar la 1842 împreună cu episcopul gr.-cat. Ioan Lemeni a cerut, ca și fiii Românilor să fie îngăduiți a învăța meșteșuguri, să fie primiți în breslele sau țehurile săsești. Nici una din aceste rugări n'a avut însă rezultat. Vasilie Moga muri în Octomvrie 1845.

4. Din timpul păstoririi lui Vasilie Moga mai este de însemnat, că au început Românii a se mișca tot mai mult ca să scape biserica de sub cărmuirea sârbească, sub care ajunsesse pe la 1761.

Mai ales Românii din părțile bănățene și ardelenne se simțiau asupriți din partea

lesgă să lupte, pentruca România să nu iasă mișorată din orza balcanică, și pentru a asigura Aromânilor o viștă de stat românească, întruintrul unei Macedonii autonome.

Funerariile lui Carageale. Sierul cu rămășițele rămăntești ale mult regretatului I. L. Carageale a fost adus din Berlin la București, la finea săptămânii trecute, și așezat în biserică Sfântul Gh. orghe nou, de unde i s'a făcut apoi înmormântarea, ieri, Joi, în prezența unui public foarte numărös. În mormântarea s'a făcut pe sepele statului. A vorbit: Teke Ionescu, ministru de interne, în numele guvernului, Delavrancea, în numele amicilor, Davile, în numele teatrului național și alții.

Din protopresbiterate.

Conferența a II. preotească a tractului Sălăte.

(Urmare).

Urmează lucrarea dlui profesor Ioan Oșoiu, „Despre chemarea parohului ca director școlar și datorințele fiecărui preot de a promova educația religioasă și culturală a poporului”.

Prin o lucrare estinsă, temeinică și bogată în isocane practice, într'o limbă frumoasă, dl Oșoiu își deoaltă subiectul cuprins sub titlul amintit.

În liniamente generale, spre orientare, așa de bine a stăruit asupra ei.

În introducere se ocupă cu problema educațiunii atât de însemnată în dezvoltarea popoarelor, — singură în stare a ajuta și sprijini propăria poporului român. Arată, că dezvoltarea culturală multăputință a poporului nostru, a fost strâns legată de altarul credinței, că marele regenerador al bisericii noastre, nemuritorul Șaguna, „încă dela începutul păstoririi sale, în temelul vechiului adevăr, a căutat să pună în strânsă legătură biserica cu școala, cunoscând folosul cel mare ce poate aduce școala confesională bisericii”.

Că „deja la sinodul din 1856 institute pe preoți de directori școlari, îngrijindu-se și de o educație pedagogică a acestora”. Ajuns msi în adânc, vorbește mai deaproape într'un mod cât mai amănunțit despre conștientizată implinții datorințelor preotului, ca director școlar. — Îndatoriri, despre cari spune, că mai cu ușurință le va putea îndeplini preotul, dacă va fi totodată și președintele comitetului parohial. Specifică: îngrijirea directorului de un edificiu corăspunzător școlar; înzestrarea lui cu toate requisitele de lipsă; viețuirea în deplină înțelegere a directorului și învățătorului, ținuta celui dintâi față de al doilea; importanța deosebitelor convorbiri a acestora asupra problemelor mai nouă pedagogice; implinirea cerințelor planului de învățământ; îngrăunarea sarcinii de director prin noua lege școlară; îngrijirea de a nu scărta studiul religiunii prin alte obiecte; chestia delicată a dispensării copiilor dela cotețarea școlii; și-a concedierii învățătorului; disciplina în școală; ținuta directorului față de organele statului; înmulțirea cunoștințelor directorului prin conferențe și reviste pedagogice.

În partea a doua a lucrării, desvoaltă activitatea preotului pe teren religios-moral-cultural. Ca mijloace amintește: o or-

Sarbilor. De aceea s'a format un comitet de oameni învățați, ca Pavel Iorgovici, Diaconovici Loga, fabulistul Dimitrie Tichindeal și Moise Nicoră, ca ei să pregătească lucrurile pentru desfacerea bisericii române de mitropolia sârbească. Acești bărbați au înființat la 1812 un seminar românesc în Arad, voinc ca prin școală să lumineze pe Români a nu mai suferi jugul sârbesc. Căci numai prin școală poate ajunge un popor la putere și la libertate.

În deosebi Moise Nicoră a alergat pe la curtea din Viena și în alte părți și s'a sbuciumat mult, ca să poată aduce la îndeplinire planul acesta. De o camdată le-a fost greu să ajungă la rezultatul dorit. Abia la anul 1829 au reușit să pună la Arad un episcop român pe Nestor Ioanovici, Român din Brașov, unchiul protopopului Iosif Barac. Murind curând episcopul Nestor, a fost ales în locul său Gherasim Rațiu (1830—1850).

Va urma.

Vorbe înțelepte.

Bogăția, după care aleargă omul cu atâta poftă, e ca și umbra, care umblă împreună cu el. Dacă aleargă omul după umbră, umbra fuge dela el, iar dacă fuge omul de umbră, aceasta îi urmează.

ganizare a tinerimii adulte după un plan binecunoscut; în temeiul unui punct din regulamentul tinerimii să fie obligată în vreme potrivită, în toate Duminecile și sârbătorile anului să cerceteze biserică, — cu oare prilej întotdeauna să le spună învățătura zilei, pe înțeles și cu aplicații practice; — prin producțiuni teatrale, cor de cântări al tinerimii, conveniri culturale, cari să se ocupe cu chestii religioase, literare, sociale, economice, istorice etc.; bibliotecă populară; mărturisirea în fiecare an, cu oare prilej să se întrebe și anumite rugăciuni mai de seamă; biserică prin cultul ei și predici potrivite, cari să trateze tot felul de subiecte; versuri religioase, anumite momente din viața Mântuitorului, reprezentate prin schiopticon; prin anumite reanunții etc.

La discuția asupra ei, iau parte preoții: A. Vlad, G. Iuga, I. Manta, N. Răchitan, Dr. I. Lupaș. Se discută asupra chestiei, ce drepturi rămân preotului în școala, rămânând ca chestiile oficiale să le îndeplinească directorul, în școala cu mai mulți învățători.

Reasumând cele discutate, dl. protopop, ca lămurire, concludă: Că poziția de preot, fie ori nu prezident al comitetului parohial sau director școlar, îmbe dreptul, ba îndatorază chiar de a cerceta școala, rămânând ca chestiile oficiale să le îndeplinească directorul, în școala cu mai mulți învățători.

De asemeni, recapitulând aprecierile vorbitorilor amintiți, părintele-protopop, în cuvinte mișcătoare, în numele conferenței mulțamește disertantului pentru frumusețea și temeinicia lucrării, cerând a se așeza în procesul verbal. Sulevează faptul, că membrul aproape de 10 ani al tractului Săliștei, preotul, — în urma împrejurărilor, profesor seminarial Ioan Oțoiu, a ținut într-un mod atât de inteligent să se despartă, să-și iee rămas bur, dela fostii lui colegi. Regretă, că conferența tractului Săliștei perde un membru atât de activ, pe de alta însă laudă stăruințele preotului de ieri, — că a ajuns dela alvia cea strâmtă a parohiei, la alta ou mult mai largă, la catedra seminarială, pentru a contribui prin cunoștințele sale, la creșterea și pregătirea viitorilor preoți și învățători.

Emoționat dl. profesor răspunde, că deși despărțirea teritorială nu e îndepărtată, totuși cea sufletească, prin faptul, că aproape 10 ani a muncit împreună, e înduioșătoare. Atinge vrednicia antecesurului și actualului protopop, cari prin muncă zeloză și nepregătită au știut să aducă tractul Săliștei la înălțimea orânduelilor bune de astăzi, — și cari, prin stăruințele lor, l-au chemat și îndrumat la munca dătătoare de viață.

Mulțamește ambilor, în special actualului, că l-a sfătuit să se despartă într-un mod atât de solemn, de fostii săi colegi. Mulțamind preoții, care până acum a urmat pe calea cea bună, dorește a se susține și în viitor această cărare, — cere ca iubirea și pretenția colegială de odinioară să se susțină în cercul fraților preoți, din parte-și existând pe toți cu aceeași reciprocitate de dragoste și iubire.

Cu anumite lămuriri, sfaturi îndemnătoare la munca luminării și a propășirii, dl. protopop, pe lângă subscriere proprie, a primirii, împarte fiecărui preot Circuitul Școlăresc nr. 10048 școl. și Instrucția privitoare la organizarea cursurilor de analfabeți și exerciții literare.

Se citește recenziunea preotului Dr. D. Boreas, asupra lucrării „Spice din istoria noastră bisericească“, de Dr. Ioan Lupaș.

Arată că lucrarea dată spre recenziune, cuprinde: „Istoria bisericii noastre ortodoxe din Ungaria și Transilvania dela plămădirea poporului român și licăririile de credință ivite în sânul lui până în zilele istoria epocii înfloritoare a marelui Andreia Șaguna“, că se împarte în 15 capitole. După ce, în introducere, zăce recenziunea, vorbește despre plămădirea poporului român în Dacla și despre învinsușea popoarelor, arată că lucrarea tratează: începutul credinței creștine la români; începutul mitropoliei noastre din Ardeal; starea bisericii noastre în timpul încercărilor de convertire din partea confesiunilor străine, îndeosebi a Calvinilor; luptele purtate întru apărarea credinței străbune; mitropoliții Ilie Jorește și Sava Brancovici; despre încercările de unire cu biserică apuseană; edițiile de toleranță al înțeleptului împărat Iosif al II-lea; despre Gedeon Nichitici și Gerasim Adamovici, Vasile Moga, începutul școlărilor românești; Epoca lui Șaguna, despre care spune că formează cea mai bogată parte a acestei istorii și care tratează: „Viața și faptele marelui mitropolit Șaguna“.

(Va urma).

Dela biroul central

al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Cătră domniile directori ai despărțimintelor „Asociațiunii“.

Vă aducem la cunoștință, că dl. Aurel Cosciuc, a fost angajat din nou ca conferențiar agronomic al „Asociațiunii“ având chemarea a veni în ajutorul poporului nostru în cele economice, prin ținerea de prelegeri și demonstrațiuni practice, prin aranjarea de cursuri din toate ramurile economiei și anume: din cultura pământului a plantelor agricole, a fânătelor și pășunilor, prăsirea animalelor de casă (vite, cai, oi, porci), cultura viilor, pomilor și a legumelor. Conferențiarul agronomic va sta în ajutorul economilor noștri la procurarea de semințe, de unelte și mașini agricole, de animale de prăsilă și altele și va da îndrumări la toate întrebările ce i se vor pune ținând seamă totdeauna de împrejurările în care trăiesc țăraniile noștri. Deasemenea se va îngriji ca în despărțimintele în cari va ținea prelegeri să se întocmească și diferite expoziții și anume: de vite, produse agricole, mașini și altele. Mai departe conferențiarul va stărui și va sta în ajutorul poporului nostru în la înființarea de tot felul de însoțiri agricole, la înființarea de bănci populare, laptării și alte însoțiri cu caracter economic.

Ca acest organ al „Asociațiunii“ să și poată îndeplini chemarea sa, rugăm cu toată stăruința pe dnii directori ai despărțimintelor, să binevoiască a se pune în legătură directă cu dânsul arătându-i trebuințele cele mai neapărate ale economilor noștri din comunele țînătoare de respective despărțiminte și invitându-l, cât mai des să meargă în mijlocul poporului casă-i dea sfaturile și îndrumările de lipsă.

Trimiterea conferențiarului se va face în ordinea în care vor intra cererile, ținându-se seamă — întrucât va fi cu putință — și de dorințe și speciale ale despărțimintelor.

Cheltăelile de drum ale conferențiarului se vor acoperi din cassa centrală a „Asociațiunii“.

Rugăm cu insistență pe conducătorii despărțimintelor și ai agențiilor noastre comunale, să nu lase nefolosit acest organ al însoțirii noastre, care poate face servicii așa de însemnate economilor noștri.

Sibiu, în 10/23 Noembrie 1912.

Pentru „Comitetul central“, biroul „Asociațiunii“:

Andrei Bărcănuș, Oct. C. Tăslăuanu,
prezident, secretar.

NOUȚĂȚI.

Înștiințare. Examenele de calificare învățătoarească de corigență la seminarul arhidiecezan „Andreian“ se vor ținea în 10/23 Decembrie n. c.

Inmormântarea patriarhului. Duminecă s'a făcut în Constantinopol cu mare pompă bisericească inmormântarea patriarhului Ioachim. Au luat parte: reprezentanții sultanului, ambasadorul Rusiei, reprezentanți misiunilor străine și alți demnitari. Trupe turcești și marine române și ruși formau garda pentru trecerea cortegiului. Patriarhul a fost îngropat în cavoul bisericii Belughii.

Sfințire de biserică. În 5/17 Noembrie o. s'a făcut sfințirea de biserică în comuna Corunca, prin dl. protopresbiter tractual Stefan Răușu, ca mandatar al Excelenței Sale, arhiepiscopului și mitropolitului Ioan Meșianu. La actul sfințirii a asistat popor mult, chiar și reformați, în frunte cu preotul lor, pentru că comuna e în mare parte maghiară, de confesiune reformată. Dl. protopresbiter Răușu a rostit o frumoasă predică ocazională, ascultată cu mare atențiune. Poporul a fost apoi stropit cu apă sfințită și miruit.

Agentură nouă poștală își va începe activitatea cu ziua de 16 Decembrie n. în satul Chirpăr din comitatul Sibialui. Ceroul de lucrare el agenturii se întinde asupra comunelor Chirpăr și Sășăuș.

Curs de limba germană. Magistratul orașului Keoskemeș a introdus un curs gratuit de limba germană pentru personalul funcționarilor dela acest magistrat. La cursul, care s'a deschis în 1 Decembrie, iau parte patruzeci de funcționari.

Dela comitat. În 23 Decembrie n. o. se fac alegeri pentru întregirea locurilor vacante în adunarea municipală a comitatului Sibiu, și anume: se alege în ceroul electoral II al orașului Sibiu un membru pe 4 ani, în ceroul electoral I al orașului Sebeșul-săseșc un membru pe un an și alt membru pe patru ani, și în ceroul Săliște doi membri pe un an și un membru pe patru ani. În Săliște alegerea se face în cancelaria comunală.

Anunț. Institutul de credit și economii „Lumina“ primește depuneri nouă dela 1 Decembrie 1912 fără abdicere cu 5%, iar cu abdicere cu 5 1/2%.

Consfătuire disolvată. Pe ziua de Duminecă trecută era convocată la Buda-pesta prima întruire în capitală a așa numitului „partid republican“ din Ungaria. S'au întrunit vreo zece aderenți, conduși de matadorul Nagy György, într'un local public, unde în curând și-au făcut apariția mai mulți poliștiți și au disolvat întrunirea politică, pentru motivul că adunarea n'a fost anunțată la poliție.

Femei la științele tehnice. Alianța reunitărilor femeștii din Boemia și-a ținut congresul în Prega. Profesorul Dr. Stohlasa, rectorul unei școli superioare, a declarat în numele său și al colegilor săi, că pretinde admiterea femeilor la școlile de tehnico. Congresul a primit cu mare însuflețire declarația profesorului Stohlasa și a hotărât să se adreseze autorităților vieneză cu rugarea: să se pună la ordinea zilei admiterea femeilor la aceste institute superioare de învățământ.

Știri neadevărate. În zilele din urmă s'au răspândit în Sibiu știri, că circulația transportului de mărfuri s'ar fi sstat pe căile noastre ferate. Din loc competent se anunță, că na s'au luat din partea direcțiunii astfel de măsuri, și că circulația de mărfuri se face în toată regula ca și până acum.

Soldații greci și soldații bulgari. Corresponsentul din Salonie a zăritului sibiian S. D. T., în scrisoarea sa din urmă, arată contrastul izbitor ce există între soldații greci și soldații bulgari, cari au intrat și au ocupat momental oraș. Căruimile Saloniceului sunt taxate de fi în Eladei și rachiu curge în valuri. Ameștiți de băntură omenii aceștia gălăgioși jafăsc în deosebi casele turcilor și evreilor. Cu totul alte obiceiuri stăpănesc în mijlocul trupelor bulgare, de prinse la ordine severă și liniște. Soldații bulgari cunosc disciplina, sunt serioși și rezervati, vorbesc și bine nutriți și se feresc de căroume, ear când îl vezi defilând înșlegi, că numai un asemenea material a fost în stare să ia lupta ou turcii. Se înțelege, că în asemenea împrejurări ostașii bulgari se bucură de un respect considerabil la populațiunea din Salonie și împrejurime.

Atenat asupra unui pod. Luni noaptea s'au apropiat trei ind viz. suspecți de podul Murașului dela Macău. Podul este păzit de miliție. Unul dintre soldații pazitori a strigat indivizilor să se oprească, doi d'într'înșii au fugit, iar al treilea s'a îndreptat cătră pod. Soldatul văzând că omul nu se oprește, a tras trei focuri. Neunosutul a dispărut în întunerecul nopții. Se crede, că și doi sârbi ar fi voit să arunce în ser podul.

Dr. Ion Fărcaș, avocat, jurissozult al orașului Dej, membru al congregațiunii comitateneze, al reprezentanții orașenești, fost deputat al congresului național bisericesc și al sinodului arhidiecezan al bisericii ortodoxe orientale române etc. a decesat în etate de 53 ani și în al 21-lea an al fericitei sale căsătorii la 13/26 Noembrie o. c. 2 ore după ameză și a fost inmormântat în 15/28 Noembrie o. c. la 1 1/2 ore după ameză în cimenterul cel mare din Dej, după ritul bisericii ortodoxe orientale române. Fie-i odihna lină și memoria binecuvântată!

Concert. Renumitul cvartet din Băile, bine cunoscut publicului sibiian, va da un concert în orașul nostru Luni la 9 Decembrie n. în sala dela Casa societății. Începutul la orele 8 sara.

Seminar nou la universitatea din Agram. La facultatea fizică a universității Franciscan-Isosfine din Agram se va înființa un seminar pentru limba și literatura maghiară.

Aviație. Ministrul de război al Rusiei a comandat cincizeci de aeroplane, fiecare pentru două persoane, la o fabrică din Moscova. Fabrica a furnizat până acum numitului ministru zece aparate.

Mușcat de cloțani. Economul Andrei Lieb, dintr'o comună de lângă Muraș-Oșorheiu, a durmit noaptea în grejd. Cătră ziaă s'a deșteptat în dureri cumplite. Medicul a constatat, că economul a fost mușcat de cloțanii din grejd. Peste câteva zile nenorocitul a murit în urma invenării de sânge.

Mărioara Popovici n. Petrică, soția parohului gr.-or. român Iosif Popovici din Szepsiszentgyörgy, a decesat, după lungi și grele suferințe, împărțită fiind ou sfințele taine, Duminecă în 1 Decembrie n. Osemintele pământești ale defunctei s'au depus spre vecinicia odihni în cripta familiară, Marți în 3 Decembrie la 2 ore p. m. Odihnească în pace!

Serbare școlară. În Galați, lângă Făgăraș, se da ou elevii și elevele școlăii de repetiție de acolo o serbare școlară, în preseara sfântului Nicolae, Merouri în 5/18 Decembrie 1912, ou un program bogat, compus din 20 puncte: cântări, teatru și declamări. Începutul la 7 ore sara. Venitul curat e destinat pentru biblioteca parohială.

Teatru.

Sămbătă se da tragedia „Zriny“, Duminecă d. a. „Graf von Luxenburg“, operetă, sara comedia „So'n Windhund“, iar Luni piesa nouă „Mutter hat recht“.

Poșta redacției.

Dlul V. Dobres în S. Adresa cerută nu o cunoaștem.

Indurați-vă spre săracii noștri.

„Mila dată săracilor, te curăță de păcate, îți câștigă îndurare și viață vecinică“.

Mulțămirea sufletească a dăruitorilor și împărțitorilor darurilor și lacrimile săracilor miluți anii trecutii, ne îndeamnă să apelăm și de data aceasta la inimile generoase, să binevoiască a dăruit ben, vestimente și alimente, ce să se împartă în ajunul Nașterii Domnului între săracii noștri (învățătoari-meserieș-școlari, barbați și femei scăpătați).

Ne găsim în preseja zilelor, în cari săracul ou și bogatul, caută să-și încălzească sufletul și corpul.

Cei pe cari Dumnezeu povățuitorul a toate v'a binecuvântat din belugul său, dați puțină și celor lipsiți, ca oel puțin în zilele de bucurie ale Nașterii Mântuitorului nostru să preamărească pe Creatorul și făptuirile sale.

Împărțirea darurilor se va face ou convenită solemnitate sub binevoitorul protectorat al simăbilelor doamne Minerva Dr. Brote, Ana Dr. Moga și Elisaveta Bugarsky.

Darurile benevole să se trimită la adresa „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

Lacrămile vărsate de săracii noștri servească drept cea mai înaltă răsplătă pentru tot aceia, cari ne fac posibilă împinirea acestei datorințe bine plăcute oamenilor și lui Dumnezeu.

Sibiu, 27 Noembrie n. 1912.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

Vic. Tordășianu
prezident.

Stefan Duca
notar.

Cărți și reviste.

„Fluerășul“. A apărut numărul 4 din revista pentru copii „Fluerășul“, ou cuprins bogat și interesant pentru micii cărturari și ou multe ilustrațiuni. O recomandăm părinților ou copii de școală și învățătorilor dela școlăile noastre elementare. Apare în București, de douăori pe lună. Abonamentul face 6 lei pe an. Administrați: București, strada Oțetari 6.

Cosinzeana, revistă literară ilustrată săptămănaală Nr. 48—1912 a apărut ou următorul cuprins: Adrian Corbal: Bilanțul, articol. Elena Farago: Din scrisoarea unei bătrâne, proză. Al. Ciura: Legendă... † Elena Dinulescu: Poezie. Ion Agărbicear: Suflet de artist. T. L. Blaga: Fulgii de zăpadă, articol. Cântec de dor din p. por. Flori de o zi: Leontina C: Toamna târzi. E. N.: Regii ceasului de făt. D. L.: Persoacurii și spășii. Cărți primite la redacție, scrisori dela redacție, ilustrații. Abonamentul e 12 cor. pe an. Intre abonații cari își plătesc abonamentul înainte pe un an întreg se sortează la sfârșitul anului opt bibliotecă a 25 cor.

*) Inscriptia iconai Maicei Domnului, ce atârna deasupra lădiții cu crucerii săracilor din localul Reuniunii sodalilor.

701/1912

(395) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr. or. română din Poiana porcului, (Lăpospatak), protopopiatul „Cetatea de piatră” se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 300 cor. din repartitie dela popor, 258 cor. ajutor dela P. V. Consistor arhidiecezan 42 cor. pentru lemnele de foc, — cvartir și grădină în natură.

Ajutorul de 400 cor. se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales.

Alesul se îndatorează fără vre-o remunerație specială a conduce elevii la biserică în Duminică și sărbători, formând cu ei cor bisericesc și cântând cu ei la sf. liturgie, precum și ai instrua în grădinarit.

Rugările de concurs instruite conform normelor în vigoare să se înainteze subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Lăpușul-unguresc, la 16 Nov. 1912.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al tractului Cetatea de piatră.

Andrei Luda
protopop.

Ad. Nr. 1236/1912 pp. (397) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna Lona mag. cu filia Stolna devenit vacant prin moartea fostului paroh prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întreținerea dela stat.

Concurenții au ași așterne suplicile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului până la termenul susindicat și cu prealabila încuviințare a acestuia a se prezenta la sf. biserică în vreo zi de Duminică ori sărbătoare spre a fi cunoscuți poporului.

Cluj, la 10 Noemvrie 1912.

Oficiul protopresbiterial român gr. or. al Clujului în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Anunț.

La școala de industrie națională a Reuniunii femeilor romane din Sibiu (Berggasse Nr. 9) se află un **depozit de stoffe țesute în motive românești**, destinate pentru ornate (vestimente bisericești) și pentru mobile. La cerere se trimit modele. 391 4-6

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga liniștile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, Steckenpferd din Lapte de Crin, marca cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacii, drogerii, parfumerii și în ele prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunată aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 35-40

Aviz.

☛ Să sprijinim arta română. ☚

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baciu,

pictor bisericesc.

(46) 46-

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

Cărbuni de Petroșeni, Cărbuni pentru fauri, Kox de gaz

oferă trimiterea numai în vagon

Rudolf de Gardik, Sibiu,

(95) 18— biroul în elificiul sanatorului.

A apărut și se află de vânzare a **Librăria arhidiecezană în Sibiu**

Din carnetul unui dascăl.

Studii și articole

de

Ion Mateiu.

Prețul cor. 150 + porto 20 fil.

Biblioteca Bunului Păstor,
redactată de Dr. N. Bălan.

Nr. 1.

Taina pocăinții

Studiu pastoral

de

Ioan Hanzu,

preot ort. rom.

Prețul 50 fil. + 5 fil.

Nr. 2.

Clerul și chestia alcoolismului

de

Dr. Augustin Egger,

fost episcop de St. Gallen.

Traducere din limba germană

de

Vasile Oana,

absolvent în teologie.

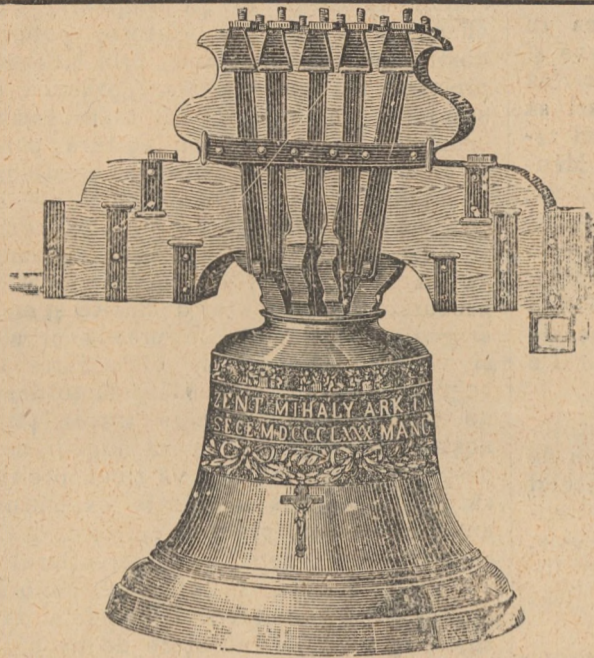
Prețul 80 fil. + 5 fil.

Se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană, Sibiu.**

Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fier bătut. Înființată la anul 1822. Sighișoara, piața de sus Nr. 47.

o firmă ce există dela anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomandă tuturor comunelor bisericești a lifera și repara clopote de toată mărimea cu coroană de stejar, ori de fier legat, cum și clopote cu sunet armonic. Face și scaune de clopote din fier bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici se află gata în tot timpul. Solvirea se va primi și în rate. (104) 20-24

Requisite de scris se pot procura dela **Librăria arhidiecezană**

Onorate Domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începând am deshis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministere și la alte oficii publice. Dau informații în chestii de licențe. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag ti conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vadă fromșetele orașului, ori au afaceri prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, porci, oi, viței, vite mari, porci, lână piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fân, mohor, lemne; păduri, moșii.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimit în fieștecăre săptămână un „Aviz săptămânal” despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Exoperez

dela băncile cele mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în orice cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu Vă recomand advocați buni, medici vestți, Vă conduc pe la fabrici să Vă alegeți mașine motoare, mări, ferestreie, pompe, automobile etc. Grijesc ca să nu fiți înșelați. Fiind de față, ca martore la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva, decât aceia, ce am hotărât și cum am tocmis.

Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini prin agenți străini, au fost înșelați iscăind contracte a căror conținut nu l au cunoscut neștiind țărani români ungurește.

Planul meu este ca conducând pe românul nostru la fabrici și nu la agenturi de mașine. drept din mâna primă să-și cumpere cele trebuincioase, și să-și scutesc de șarlataniile agenților și să-și scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns alăturați o marcă postală.

(328) 6-10

Cu stimă:

L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.
în Buda, lângă podul „Margithid”.

Ghete pentru dame de Box
: : elegante și moderne : :
K 8-50

NOUȚĂȚI

☛ surprinzător de ieftine! ☚

Cea mai mare fabrică din toată monarhia.

130 filiale proprii.

379 2-3

Calitatea cea mai bună, elegante și valoroase sunt ghetetele

Turul.

Turul,

fabrică de ghete, societate pe acțiuni
Filiala: SIBIU.

Ghete pentru bărbați Style
american elegant și durabil
K 11-50

Ghete pentru dame din Che-
: : vreau, ultima modă : :
K 9-50

Ghete pentru bărbați din
piele Box modern și durabil
K 10-

